

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ соціально-психологічної освіти та управління

КАФЕДРА аналітичної економіки та менеджменту

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФОРЕНЗІК

Освітній ступінь **магістр**
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **051 «Економіка»**
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма **«Ефективність захисту
соціально-економічних систем» № 649 від 31.08.2020 р.**
(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Статус навчальної дисципліни **варіативна**
(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання: **українська**

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та складені на засіданні
кафедри аналітичної економіки та
менеджменту
протокол від 1.03.2020 р. № 1

**Керівник кафедри аналітичної
економіки та менеджменту
д.е.н., професор**

_____ **Сергій ІВАНОВ**

Дніпро – 2020

Форензік // Плани семінарських (практичних) занять для заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 11 с.

РОЗРОБНИКИ:

Кубецька О.М., к.е.н., доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

Протопопова Н.А., старший викладач кафедри аналітичної економіки та менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аналітичної економіки та менеджменту «01» вересня 2020 р. протокол № 1.

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
17 вересня 2020 р., протокол № 1

1. Теми семінарських занять

ТЕМА 2. Форензик: аудит або інструмент для бізнесу

Семінарське заняття №1 - 2 год.

План

1. Визначення аудиту.
2. Види аудиту
3. Порівняльна характеристика внутрішнього та зовнішнього аудиту.
4. Процедури та етапи проведення аудиту та форензіку на підприємстві.
5. Види висновків в аудиті та форензіку.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: "аудит", "внутрішній аудит", "форензик", "економічне середовище", "підприємство", "види аудиту", "підприємство", "процедури", "типи і форми висновків".

Рекомендована література до Теми 2:

1. Основна: 1.1,1.2,1.3,1.4,1.6,1.8.
2. Допоміжна: 2.1,2.3,2.4,2.5,2.7.
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: 3.1,3.2.

Теми практичних занять

ТЕМА 4. Форензік-аудит як ефективний засіб антикризового управління торговельною діяльністю

Практичне заняття № 1- 2 год.

ПЛАН

1. Поняття антикризового управління торговельного підприємства.
2. Сучасний стан боротьби з фінансовими злочинами: зарубіжний та вітчизняний досвід.

Задачі:

Задача. У результаті заходів контролюючих органів на ТзОВ «Меркурій» встановлено ухилення від сплати податків протягом 2019 р. – серпня 2020 року у сумі близько 2 млн. грн.

Завдання: визначити, чи передбачено за дане правопорушення кримінальна відповідальність? Відповідь обґрунтувати.

Задача. Службові особи одного з товариств Дніпропетровської області надали до Криворізької міської ради неправдиві відомості щодо виробника, сертифікації та вартості обладнання для знезараження стічних вод ультрафіолетовим випромінюванням, чим завдали збитків інтересам держави на суму 2 млн. грн.

Завдання: дати правову оцінку даній ситуації.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
"управління кризами", "самоокупність", " зміст неплатоспроможності", "економічне середовище", "мікросередовище", " концепції про власність ", "підприємство", " суб'єкти та об'єкти власності ", " злоочин".

Рекомендована література до Теми 4:

1. Основна: 1.1,1.2,1.3,1.4,1.6,1.8.
2. Допоміжна: 2.1,2.3,2.4,2.5,2.7.
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: 3.1,3.2.

Тема 5. Корпоративне шахрайство: аналіз підходів до визначення. Форензик як засіб дієвого викриття корпоративного шахрайства

Практичне заняття № 2 – 2 год.

План

1. Визначення корпоративного шахрайства.
2. Форензик як засіб дієвого викриття корпоративного шахрайства.
3. Організація попередніх перевірок.
4. Вимоги до матеріалів первинної перевірки щодо запобігання корпоративного шахрайства.

Задачі:

Задача. У 2020 році Дережицькою сільською радою Львівської області було придбане нежитлове приміщення вартістю 648,0 тис. грн. без проведення тендерних процедур. Це чотириповерхова будівля, з якої від часу її закупівлі і дотепер сільською радою експлуатується лише частина першого поверху, решта

площ будівлі пустує. Договір на придбання будівлі, підписаний колишнім сільським головою, яка пояснення щодо доцільності придбання будівлі та причин непроведення тендеру не надала. Завдання: дати правову оцінку даній ситуації.

Задача. У результаті заходів контролюючих органів на ПАТ «Зоря» встановлено, що у 2017 році в бюджет недоотримано 1,8 млн. грн. внаслідок ухилення від сплати податків.

Завдання: визначити, чи можна дане правопорушення віднести до кримінальних в особливо великих розмірах? Відповідь обґрунтувати.

Задача. Ревізією відділу освіти Дрогобицької районної державної адміністрації Львівської області виявлено, що закуплене для опалення шкіл району вугілля не відповідає умовам, вказаним у тендерній документації та у договорі в частині дотримання рівня зольності і вологості, тобто якісним характеристикам. Сума збитків, нанесених місцевому бюджету за вказаними поставками вугілля, становить 190,8 тис. гривень.

Завдання: дати правову оцінку даній ситуації

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
корпоративне шахрайство, перевірка, приватизації державного майна.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Основна: 1.1,1.2,1.3,1.4,1.6,1.8.
2. Допоміжна: 2.1,2.3,2.4,2.5,2.7.
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: 3.1,3.2.

Тема 6. Методологічні засади запобігання економічним злочинам у системі внутрішнього аудиту підприємства. Послідовність дій при проведенні форензик-аудиту внутрішнім аудитором

Практичне заняття № 3 – 2 год.

План

1. Види фінансових злочинів.
2. Загальна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності.

3. Суб'єкти злочинів у сфері господарської діяльності.
4. Фінансові злочини у банківській сфері.
5. Фінансові злочини у сфері грошового обігу.

Задачі:

Задача. В. Канов і Л. Власова за вкраденими паспортами на ім'я їх власників зареєстрували кілька приватних підприємств, через які здійснювали незаконні конвертаційні операції. З легально діючими суб'єктами господарської діяльності від імені створених підприємств укладались удавані угоди на поставки товарів чи надання послуг, за якими такі суб'єкти перераховували безготівкові кошти на рахунки створених приватних підприємств, а взамін їх керівники отримували готівкові кошти в національній чи іноземній валюті. Безготівкові кошти за удаваними угодами перераховувалися на рахунки інших суб'єктів господарської діяльності, від яких В. Канов і Л. Власова одержували готівкові кошти, отримані цими суб'єктами від незаконної реалізації контрабандно ввезених чи виготовлених підпільно товарів.

Завдання: дати правову оцінку дій В. Канова, Л. Власової та їхніх клієнтів.

Задача. Одним з державних підприємств Дніпропетровської області закуплені послуги з установаження обсадної колони на свердловині без дотримання тендерної процедури. Вартість закупівлі завищено на суму майже 1,7 млн. грн.

Завдання: дати правову оцінку даній ситуації.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Фінансові злочини у сфері підприємництва. Фінансові злочини у сфері банкрутства. Фінансові злочини у сфері використання фінансових ресурсів. Фінансові злочини у сфері обслуговування споживачів. Фінансові злочини у сфері обігу цінних паперів. Суб'єкти злочинів у сфері цінних паперів. Способи підробки документів об'єктів приватизації. Фінансові злочини у сфері приватизації державного та комунального майна. Схеми вчинення злочинів у сфері приватизації державного майна.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Основна: 1.1,1.2,1.3,1.4,1.6,1.8.
2. Допоміжна: 2.1,2.3,2.4,2.5,2.7.
3. Інформаційні ресурси в Інтернеті: 3.1,3.2.

Питання для самоконтролю і обговорення

1. Що означає поняття "процес суспільного виробництва"?
2. Розкрийте взаємозв'язок між працею і виробництвом.
3. У чому полягає двоїстість процесу виробництва?
4. Назвіть фактори виробництва і охарактеризуйте їх.
5. Охарактеризуйте фактори виробництва.
6. Які умови поєднання факторів виробництва?
7. Що являє собою матеріальне виробництво?
8. Характеристика продуктивних сил.
9. Назвіть економічні та соціальні показники ефективності виробництва.
10. Матеріальне і нематеріальне виробництво.
11. Розуміння категорії "робоча сила".
12. Технологія і організація виробництва як система взаємодії суб'єкта і об'єкта.
13. Яку роль для людей відіграє науково-технічний прогрес?

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Форензик»**

Освітній ступінь **Магістр**

Спеціальність **051 Економіка**

на 2020/2021 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості ВРУ. 1996. № 30. Ст. 141

Закони:

1. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 р. : № 2341-III / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> 6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80731-10&p=1318837381033066>.

3. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

4. Закон України “Про державну таємницю” від 21.01.1994 № 3855-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> 13. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

5. Закон України “Про доступ до публічної інформації” від 13.01.2011 № 2939-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

6. Закон України “Про захист персональних даних” від 01.06.2010 № 2297-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

7. Закон України “Про прокуратуру” від 14.10.2014 № 1697-VII. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/task_functions_gpu.html

8. Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” від 14.10.2014 № 1702-VII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702->

9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуг. URL: <http://www.apu.com.ua>. (дата звернення: 02.03.2020).

10. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон 2258-VIII, від 21.12.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62776. (дата звернення: 02.03.2020).

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами) URL: www.rada.kiev.ua (дата звернення: 02.03.2020).

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Словник фінансово-правових термінів / [Антипов В.І., Білецька Г.М., Воронова Л.К. та ін.]; За заг. ред. Л.К. Воронової; Нац. акад. держ. податк. служби України. НДІ фін. права. Ірпінь, 2016. 343 с.

2. Артем Ковбель. Характеристики Forensic. Хроніки аудитора. Искусство расследования людей и денег. Издательство бизнес-литературы «Кінцевий бенефіціар». 2019. 190 с.

3. Пашкевич М.С., Шишкова Н.Л. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Незалежний аудиторський та внутрішньогосподарський контроль Дніпро : НГУ, 2017. 182 с.

4. Проскуріна Н.М. Рубітель О.Ю. Організація і методика документального забезпечення аудиту фінансової звітності в системі корпоративного управління: наук.-практ. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 214 с.

5. Semenets, A.. (2019). Forensic Audit as an Efficient Means of Crisis Management of Trading Activities. Business Inform. 4. 280-287. 10.32983/2222-4459-2019-4-280-287.

6. Бондар Ю.В. Робочі документи аудитора. Лід Скедьюли та Програми. Аудиторська вибірка: посібник. Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2017. 396 с.

7. Форензік – ефективний інструмент юридичного супроводу бізнесу. Закон і бізнес. URL: https://zib.com.ua/ua/136987-forenzik__efektivniy_instrument_yuridichnogo_suprovodu_bizne.html.

8. Линник І. Юрбізнес на хвилі “forensic”. Юридична газета. 2018. № 18(620). URL: <http://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/yurbiznes-na-hvili-forensic.html>

9. Всесвітнє дослідження економічних злочинів та шахрайства 2018 року: результати опитування українських організацій. Виведення шахрайства з тіні. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/pwc-gecs-2018-ukr.pdf>

10. Ковбель А. Про шахрайство в українських компаніях. НВ журнал. 2017. № 30. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/pro-shahraystvo-v-ukrajinskihkompaniyah-1717029.html>

11. МЭБ-групп: мониторинг экономической безопасности. URL: <http://www.mebgroup.ru/forenzikkontrol>

12. Oyedokun G. Forensic Investigation and Forensic Audit Methodology in a Computerized Work Environment. URL: <https://www.researchgate.net/>

publication/315433931_Forensic_Investigation_and_Forensic_Audit_Methodology_in_a_Computerized_Work_Environment

13. Чернявський С., Користін О., Некрасов В. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні : методичні рекомендації. Київ : Українська академія внутрішніх справ, 2017. 164 с.

14. Суйц В., Хорин А., Козельцева Е. Услуга форензик: профессиональное обучение и регулирование в зарубежных странах. Аудит и финансовый анализ. 2015. № 2. С. 74–83.

15. Doan M., McKie D. Financial investigations: Auditing research accounts of communication in business, investor relations, and public relations (1994–2016). Public Relations Review. 2017. Vol. 43. Issue 2. P. 306–313.

16. Stevenson G., Crumbley D. Defining a Forensic Audit. Journal of Digital Forensics, Security and Law. 2009. Vol. 4. № 1. P. 61–80.

17. Enofe A., Omagbon P., Ehigiator F. Forensic Audit and Corporate Fraud. IARD International Journal of Economics and Business Management. 2015. Vol. 1. No. 8. P. 55–64.

18. Rehman A., Hashim F. Forensic Accounting on Corporate Governance Maturity mediated by Internal Audit: A Conceptual Overview. Advances in Economics, Business and Management Research. 2018. T. 46. P. 161–168.

19. Семенець А. Форензік аудит як ефективний засіб антикризового управління торговельною діяльністю. Бізнес-Інформ. 2019. № 4. С. 280–287. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-280-287>

20. Шевчук Ю. Форензік: як вчасно виявити шахрайство в бізнесі. FEMIDA.UA: Юридичний журнал. 2018. № 3(13). С. 33–36.

21. Соломіна Г. Форензік – інструмент фінансового розслідування діяльності підприємства. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2018. № 2. С. 144–149.

22. Долбнєва Д. Шляхи трансформації системи боротьби з економічними злочинами в Україні з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу. Science Rise. 2019. № 2–3 (55–56). С. 21–27. <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2019.163108>

Інтернет-ресурси:

1. Всеукраїнський тижневик «Баланс». URL: <http://www.balance.dp.ua/>
2. Журнал «Незалежний аудитор». URL: <http://n-auditor.com.ua/ru/>
3. Журнал Аудитор України. URL: <http://auditorukr.com.ua>
4. Газета «Все про бухгалтерський облік». URL: www.vobu.com.
5. Законодавство України. URL: www.zakon.gov.ua

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аналітичної економіки та менеджменту Протокол від «1» вересня 2020 р., № 1

Керівник кафедри

Сергій ІВАНОВ